

vější než kterýkoliv jiný stát. Nositelem eticko-revoluční sly demokracie je dnes socialismus. Bez socialismu není dnes demokracie. Oslabení socialismu je oslabením demokracie. Proud, jež dnes pozorujeme v českém socialismu, ta vášnivá tendence etické očisty, konsolidování jeho fundamentů, je silnou přípravou k nové jeho éře. V době, jež má tak silné reakční proudy, bude socialismus radikálně a revolučně konstruktivní. Bude strážcem naší demokracie. Jsme také přesvědčeni do té míry o instinktivní politické moudrosti české, že se na tu vzpouru malých proti těm, kdož je přesahují, zvláště proti Masarykovi a Benešovi, díváme s ironickým úsměvem. Naše demokracie, jež nemá zrovna nazbyt velkých politických individualit, nebude páchat sebevraždu: Masaryk je opravdu mimo diskusi. Je naším programem, naší silou, naší vírou a nadějí.

Formy politického života mohou se měnit: nesmí se však porušit krásná revoluční tradice česká. Je fundamentem našeho národního bytí.

Poznámka redakční: Na Götzovu glosu v 1. čísle odpovídá mluvčí druhého křídla mladé generace, jež se také uplatňuje v Hostu. Trvající na stanovisku vyčteném v Götzově článku a odmítající zvláště poslední větu článku p. Fučíka, jež tento politický projev nikterak nequalifikuje k tak britkému soudu o politických diskusích českých spisovatelů, otiskuje redakce tuto parafrázi, aby v otázce tak důležité byla slyšena i druhá větev mladých spisovatelů. Připomínáme, že v dalším čísle v diskusi bude pokračováno.

Politický otřes, jímž byl rozchod tzv. všenárodní koalice, vytvořil u nás situaci, která konečně pro všechny jasně a bez obalu ukázala interes české buržoazie jako jediný interes naší demokracie. Není pochyby o tom, že jednostranný politický tlak, jak jej prováděla bývalá koalice, soustřeďující se proti komunistům a Němcům jako žvlům státoborným, mohl na mnohé působit jako nevyňosná a spravedlivá péče o stát, zvláště když v něm spolupracovaly tzv. socialistické státotvorné strany, které měly být zárukou proti reakčnosti koalice. Ale když soustavnou „jednotvárností politického tlaku“ byla celá uvědomělá dělnická třída v Československu zbavena iluzí o české demokracii, když ve volbách zmenšila socialistické paravany koalice tak, že se už žádná protidělnická politika nedala za nimi skrýt, a když proti tomu komunistická strana ukázala se být největší dělnickou stranou v zemi, přestala být bývalá rovnováha rovnováhou a začala se hledat nová. Její buržoaznost byla evidentní, spor byl jenom o to, má-li být buržoazně „pokroková“—levá, nebo pravá; celý boj levého bloku proti pravému byl bojem o intenzitu. Socialistické strany státotvorné — jinak aktivně podporující levý blok — vstoupily do lojalní opozice. Jejich lojalita k buržoazii vynesla jim zatím ohrožení místa předsednického v senátě a jiné zřetelné projevy toho, že se dnes politický kurs mění a vyjasňuje na 100 %. Přestává politický tlak proti Něm-

cům, kteří vstupují do nové vlády za přátelských gratulací českých nacionalů. Našly-li se až dnes cesty k Němcům, je to smutný fakt pro socialistické strany, které ze „starosti o stát“ odmítaly spolupráci německých dělnických stran důvody ne právě málo šovinistickými; české buržoazní strany naopak německou buržoazii našly v několika dnech.

A tak lze dnešní situaci vystihnout těmito fakty:

1. je dnes prudký odpor proti takzvané revoluční tradici české, která se likviduje a dává do muzea jako výzbroj, jež v minulosti sloužila české buržoazii k dobytí moci a jež je neužitečná (škodlivá) dnes, kdy se buržoazie na své moci uvelebila.

2. je dnes patrné, že naprosté *oslabení* socialismu, způsobené kompromisností socialistických stran v koalici a jejich schvalováním nejreakčnějších zákonů o tisku, na ochranu republiky atd., přináší trpké ovoce státotvorným socialistům, jako už dávno je přinášelo českému dělnictvu. (Říkat, že „po periodě obrovského rozmachu konstruktivního socialismu, v níž se dosáhlo téměř všech vytčených cílů, nastává doba oddechu“, připomíná příliš zprávy generálních štábů, že „po dosažení vytčených pozic stáhli jsme se do připravené linie“.)

3. je dnes nemožno zapřít to, čemu se říká krize demokracie: to je státnická potřeba vytvořit diktaturu, diktaturu buržoazie v tomto případě. Kdo bude v jejím čele, Masaryk, Švehla nebo kdo třetí, o to se pere dnes levý blok s pravým.

4. reakční choutky, které nejsou v Československu ničím dnešním, dostaly jenom několik nových konkrétních čísel v podobě agrárních cel, kongruy, zostření policejního režimu, snižování mezd, zvyšování dělnických daní, organizovaného využívání státního monopolu pošt a železnic, zákonem stanoveného lichvářství a tak různě.

Píše tento přehled několik neděl po panu Götzovi, jsem poněkud v nevýhodě s ohledem na stylovou důslednost takových parafrází. A jsem nucen dovolávat se prospektu, který mluvil o politické rubrice mladé generace, abych ospravedlnil

své vybočení z vět, jež působí již příliš historickým dojmem. „Jsme přesvědčeni o zdravé síle české demokracie,“ praví pan Götz. „Nikoliv, jsme přesvědčeni o tlení a proľhanosti české demokracie,“ pravíme my. „Je nutno říci, že proto je svěží a mladá, že má v základech revoluční tradici českou,“ praví pan Götz. „Nikoliv,“ pravíme my, „je nutno říci, že se narodila svařtělá a šedobradá, protože likvidovala hned v základech — a musila likvidovat — všecku revolučnost, tedy i svrchu zmíněnou revoluční tradici českou, což alespoň pro dnešek připouští i pan Götz.“ On mluví o „demokratické vášni nejširší svobody, která nechává žít i proudy, jejichž cílem je zničení demokracie“, a my pod obuškem zákona na ochranu republiky, s patronací deseti špiclů a před soudnou stolicí soudce, který nás nesmí osvobodit pod trestem přeložení, nesmíme mu ani důvěrně prozradit, že mluví o nebožce.

Tak poznáváme dnes situaci my, z jiného konce mladé generace, tak ji cítíme na vlastní kůži. Pan Götz ji jen vidí, pan Götz se jen dívá jako náhodný divák k velikému politickému brajglu — jako všichni skoro čeští spisovatelé, kteří v poslední době považovali za svou povinnost ukázat svou politickou legitimaci. Neukázali nic než plochost a nevěšímavost, ukázali, že nemají ani potuchy o tom, že politika je dílo jako poezie, jako literatura, a ukázali naprostou nevědomost o tom všem, co se dělo v české „demokracii“ těch osm let od převratu a v čem už dávno měli zakročit. Prohlašovat dnes, že Masaryk jako prezident je mimo diskusi, to je směšné u českých spisovatelů, kteří nejsou schopni diskutovat o žádné politické otázce sebemenšího významu.

(Host 6, č. 3, prosinec 1926)